

Högskolan i Borås underlag till regeringens forskningspolitik

Dnr 583-19

HÖGSKOLAN
I BORÅS

SAMMANFATTNING AV HÖGSKOLANS SYNPUNKTER PÅ DEN NATIONELLA FORSKNINGSPOLITIKEN

Högskolan i Borås menar att följande åtgärder skulle stärka inte bara det fortsatta profilerings och utvecklingsarbetet vid Högskolan i Borås utan kvaliteten överlag i högre utbildning och forskning i ett nationellt och internationellt perspektiv.

- Öka basanslaget till högskolornas forskningsverksamhet så att anslaget står i bättre proportion till såväl utbildningsvolym som omfattningen på den externa forskningsfinansieringen.
- Kompletta akademiska miljöer är en förutsättning för en utbildning och forskning av hög kvalitet. Därför är det särskilt viktigt att säkerställa forskningsanknytningen av utbildningar inom välfärdsområdet, i synnerhet vård- och lärarutbildningar.
- Prioritera expansionen av konstnärlig forskning för att stärka och stabilisera ett område som fortfarande är under uppbyggnad men där Sverige står sig väl internationellt.
- För att långsiktigt säkerställa att utbildningen till polis vilar på en solid vetenskaplig grund krävs resurser för en utbyggd polisforskning.

Högskolans övergripande mål och strategier samt prioriteringar under nuvarande period

Högskolan i Borås bedriver sin verksamhet med den tydliga målbilden att sträva mot universitetskvaliteter och universitetsstatus. Under de senaste drygt tio åren har ett systematiskt profilerings- och utvecklingsarbete bedrivits. Högskolan i Borås har därför utvecklats till en profilerad och mycket stark högskola. Forskningen vid lärosätet sker inom sex prioriterade områden: Biblioteks- och informationsvetenskap, Handel och IT, Människan i vården, Pedagogiskt arbete, Resursåtervinning samt Textil och mode. Profileringen har resulterat i att Högskolan i Borås har tillstånd att examinera på forskarnivå inom fyra av dessa områden och inom området Textil och mode har högskolan såväl generellt som konstnärligt tillstånd. Lärosätets profilering med kompletta akademiska miljöer och spets gör att Högskolan i Borås, i såväl ett nationellt som internationellt perspektiv, har mycket goda förutsättningar att vara ledande inom ett antal områden.

Med utgångspunkt i Vetenskap för profession understryker högskolan vikten av internationalisering och hållbar utveckling. Dessa aspekter är självskrivna i alla framtidsorienterade professioner och nödvändiga för att skapa goda levnadsförutsättningar nu och i framtiden. Högskolan i Borås har under det senaste decenniet alltmer systematiskt och med en flervetenskaplig ansats arbetat för att vara den hållbara högskolan. Målet är att samtliga utbildningsprogram ska innefatta en eller flera kurser där hållbar utveckling är tydligt integrerat i kursen, att forskningen ska utmärkas av studier som syftar till att hantera de stora samhälleliga utmaningarna formulerade i Agenda 2030 och att lärosätets campus ska vara hållbart. Till detta kommer att högskolan är och ska vara utmanande och pådrivande i det regionala samarbetet för en ökad hållbarhet i en bred bemärkelse. Inom samtliga prioriterade forskningsområden bedrivs idag forskning om hållbarhet med en flervetenskaplig ansats. Högskolan i Borås Science Park, som är en samverkansarena såväl internt som med externa partners, har en mycket tydlig hållbarhetsprofil med fokus på hållbar design, hållbara material, hållbara affärsmodeller och hållbar stadsutveckling. Jämställdhetsintegrering och ett globalt perspektiv är självklart för den hållbara högskolan. Ett globalt perspektiv innebär en kontinuerlig ökad internationalisering genom ökad rörlighet bland studenter och medarbetare och fler inresande studenter, gästlärare och forskare. Den hållbara högskolan värnar också studenter och medarbetare genom att verka för goda arbets- och studiemiljöer på ett hållbart campus. Högskolan har ett certifierat miljöledningssystem, som uppfyller kraven enligt den nya versionen av ISO 14001, med högt ställda krav på integration av hållbar utveckling i kärnverksamheten och i högskolans campusmiljö.

Regeringens tydliga satsningar på strategiska innovationsområden med strategiska innovationsprogram och plattformar för tvärvetenskaplig samt tvärspektoriell forskning, samverkan och nyttiggörande ser högskolan som viktiga för att bygga upp en konkurrenskraftig kunskapsnation med förmåga att möta komplexa samhällsutmaningarna och att verka för en hållbar samhällsutveckling. Dessa satsningar och övriga i kombination med tydliga incitamentsstrukturer bildar starka system för akademins samverkan med övriga samhället, nyttiggörande och innovation där forskningsbaserad kunskap och lösningar verifieras och implementeras i samhället till nytta för Sveriges fortsatta utveckling.

Ökade basanslag

Svenska lärosäten och inte minst högskolorna behöver större basresurser för en ökad långsiktighet i strategiska satsningar och finansiering av såväl prioriterade forskningsområden som en starkare forskningsanknytning av utbildningen på grundnivå och avancerad nivå. Flera av landets högskolor uppvisar en mycket positiv uppväxling av basanslaget i relation till externa forskningsmedel. Samtidigt som basanslagen måste öka är det viktigt med en fortsatt ökning av externa anslag som en del i alla lärosätens systematiska profileringsarbete och den konkurrensutsättning som ansökningar om externa forskningsmedel innebär har utgjort en viktig komponent i detta arbete. Den externa forskningsfinansieringen har dock blivit alltför omfattande. För att inte bli ett hinder för lärosätena att genomföra egna långsiktiga och stabila satsningar måste tilldelningen av externa forskningsanslag vägas upp med en ökning av det fasta och fria forskningsanslaget. Långsiktiga satsningar där lärosätena själva har rådighet över hur medlen fördelas är nödvändiga för att skapa den stabilitet som krävs för att upprätthålla hög kvalitet i forskningsverksamheten och för att stärka forskningsanknytningen av utbildningarna.

Kompleta akademiska miljöer

De stora utbildningsatsningar som regeringen genomfört inom bland annat vård- och läroområdet har varit nödvändiga och välkomna. En viktig del i att lösa problematiken runt de så kallade bristutbildningarna är att stora utbildningsatsningar måste följas av motsvarande satsningar inom forskning inom dessa områden. Speciellt vid lärosäten med ett i relation till utbildningen litet anslag för forskning innebär det en stor utmaning att vi kan bygga miljöer där våra medarbetare tränas i det kritiska och vetenskapliga förhållnings- och arbetssätt som studenternas kommande professionsutövande fordrar. För att fullt ut ta tillvara de viktiga satsningar som regeringen genomfört på utbildning inom vård- och läroområdet är det oerhört viktigt att motsvarande satsningar görs på forskning inom dessa områden. De utmaningar som vård och skola i dag står inför kräver inte bara formellt behöriga medarbetare, utan medarbetare som i sina utbildningar får möta forskare som inte enbart kan ge dem tillgång till de senaste forskningsrönen utan även erbjuda dem aktiv träning i det kritiska och vetenskapliga förhållnings- och arbetssätt som studenternas kommande professionsutövande fordrar. En förstärkning av forskningsanknytningen av vård- och lärarutbildning ter sig därför nödvändig för alla de lärosäten som bedriver utbildning inom nämnda områden. En sådan förstärkning kräver ökade fasta forskningsanslag till de lärosäten som berörs. I sammanhanget är det värt att poängtera att den nationella försöksverksamheten ULF bör permanentas.

Konstnärlig forskning

I Högskolan i Borås fall är den konstnärliga designutbildningen och designforskningen koncentrerad till textilområdet, där lärosätet uppnått en nationellt och internationellt unik och stark position. Genom Textilhögskolan bedriver Högskolan i Borås sedan lång tid tillbaka en framgångsrik verksamhet inom såväl design och materialteknik som utveckling av den textila värdekedjan. Textilhögskolans konstnärliga miljö utvecklas genom internationella samarbeten och internationell konkurrens, där uppbyggnad sker såväl på avancerad nivå som på forskarnivå. Miljön är ur ett internationellt perspektiv framgångsrik men fortfarande relativt liten. Omvärldens krav på hållbar utveckling har accentuerat det unika i den integrerade miljön. Efterfrågan på hållbara material med mindre miljöavtryck är beroende av utveckling av nya designlösningar, både på utbildnings-, forsknings- och innovationsområdet. I ökad utsträckning bedrivs i dag forskningsprojekt mellan design och material. Textilhögskolans integrerade miljö har i flera fall varit en förutsättning för forskningsprojekt, framförallt med miljöinriktning. Ökad efterfrågan, både nationellt och internationellt, på miljömässigt hållbara designlösningar har lett till ökad efterfrågan inom såväl textil- som modedesign, både från studenter och forskare. Det är därför av stor vikt att upprätthålla en tillräckligt stor miljö inom området totalt sett; både utbildning och forskning.

Nationellt befinner sig den konstnärliga forskningen och utbildningen fortfarande i ett uppbyggnadsskede samtidigt som den svenska forskningen står sig väl internationellt. Det är uppenbart att området besitter stor potential att inte bara bidra med innovativa tankesätt och metoder inom den akademiska forskningsverksamheten överlag, utan att områdets kunskapsproduktion också kan bidra till innovativa lösningar i högskolans omvärld. För att kunna tillvarata potentialen är det också viktigt att säkra tillgången till en ändamålsenlig infrastruktur även inom det konstnärliga området. Det behövs investeringar i infrastruktur och även den konstnärliga forskningen måste kunna ansöka om infrastrukturmedel.

Utbildning till polis

För att långsiktigt säkerställa att utbildningen till polis vilar på en solid vetenskaplig grund krävs resurser för en utbyggd polisforskning. Högskolan i Borås har initierat sådan forskning men ser ett behov av en samlad resursförstärkning för att stärka området. Det finns ett samlat behov hos samtliga lärosäten som idag på uppdrag av polismyndigheten bedriver uppdragsutbildning till polis. Ett förslag till satsning inom området är att medel till en nationell forskarskola som ett första steg tillförs.